DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)
14. maj 1998 *

I sag C-48/96 P,

Windpark Groothusen GmbH & Co. Betriebs KG, Groothusen-Krummhörn (Tyskland), ved professor Detlef Schumacher, Bremen, og advokat Benno Grunewald, Bremen,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 13. december 1995 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Første Afdeling) i sag T-109/94, Windpark Groothusen mod Kommissionen (Sml. II, s. 3007), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af dommen,

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Jürgen Grunwald, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Gulmann, og dommerne J. C. Moitinho de Almeida (refererende dommer) og J.-P. Puissochet,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: G. Cosmas
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 2. oktober 1997, hvorunder Windpark Groothusen GmbH & Co. Betriebs KG var repræsenteret ved Detlef Schumacher og advokat Wilhelm Wiltfang, Bremen, og Kommissionen ved Jürgen Grunwald,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. november 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 19. februar 1996 har Windpark Groothusen GmbH & Co. Betriebs KG (herefter »Windpark«) i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt den 13. december 1995 af Retten i Første Instans i sag T-109/94, Windpark Groothusen mod Kommissionen (Sml. II, s. 3007, herefter »dommen« eller »den appellerede dom«), for så vidt som Windpark ikke ved dommen fik medhold i sin påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 13. januar 1994, hvorved finansiel støtte til Windpark i henhold til Thermie-programmet for 1993 blev afslået, eller i sin påstand om, at det blev pålagt Kommissionen at træffe en ny beslutning.

2 Retten lagde følgende faktiske omstændigheder til grund:

»1. Den 26. juni 1990 udstedte Rådet forordning (EØF) nr. 2008/90 om fremme af energiteknologi i Europa (Thermie-programmet) (EFT L 185, s. 1, herefter 'Thermie-forordningen'). Thermie-programmet omfatter i alt 17 anvendelsessektorer, herunder vindenergi.

2. I overensstemmelse med Thermie-forordningens artikel 8 indledes fremgangsmåden til fastlæggelse af egnede projekter af Kommissionen, som skal offentliggøre en indkaldelse af forslag i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*. Ved udvælgelse af projekter med samlede omkostninger på over 500 000 ECU bistås Kommissionen af et udvalg bestående af repræsentanter for medlemsstaterne (herefter 'Thermie-Udvalget'), som afgiver udtalelse om det for udvalget forelagte udkast til foranstaltninger, der skal træffes. Såfremt de af Kommissionen vedtagne foranstaltninger ikke er i overensstemmelse med den af udvalget afgivne udtalelse, skal Kommissionen underrette Rådet herom. Rådet kan i så fald i medfør af Thermie-forordningens artikel 10, stk. 1, træffe en afgørelse, der afviger fra Kommissionens.

3. For 1993 offentliggjorde Kommissionen den 16. juli 1992 i EF-Tidende (EFT C 179, s. 14) en meddelelse om ydelse af finansiel støtte til projekter til fremme af energiteknologi — Thermie-programmet. Den opfordrede interesserede til før den 11. december 1992 at indsende projekter til Kommissionen med henblik på udvælgelse til eventuel tildeling af finansiel støtte i 1993. Kommissionen angav ligeledes i overensstemmelse med Thermie-forordningens artikel 8, stk. 2, hvilke sektorer der havde førsteprioritet, nemlig 'lavenergibygninger med lav CO_2-emission' og 'integrerede styringssystemer for bytrafik'. Kommissionen anførte desuden, at nærmere oplysninger om den procedure, der skulle følges ved indgivelse af forslag, og om betingelserne for deltagelse, udvælgelseskriterier og andre relevante forhold kunne fås ved henvendelse til Kommissionen.

4. Sagsøgeren er et selskab, der har til formål at oprette og drive en vindenergipark i Groothusen ved Emden i Tyskland.

5. Den 27. november 1992 indgav sagsøgeren anmodning til Kommissionen om støtte på 1 933 495 ECU til oprettelse af en vindmøllepark.

6. Kommissionen modtog omkring 700 forslag. I marts 1993 udarbejdede Generaldirektoratet for Energi et dokument, hvori det tog stilling til disse projekter. Den 5. april 1993 blev projekterne behandlet af Det Tekniske Udvalg for Vind-

energi og den 3. og 4. juni 1993 af Thermie-Udvalget. I overensstemmelse med artikel 9, stk. 2, sammenholdt med artikel 10, stk. 1, i Thermie-forordningen fandt den i udbuddene angivne fastlæggelse af prioriteterne således sted efter den såkaldte 'komitéprocedure'.

7. Den 19. juli 1993 traf Kommissionen afgørelse om at yde finansiel støtte til i alt 137 projekter. Ved samme afgørelse opstillede Kommissionen ligeledes en 'reserveliste' bestående af 49 erstatningsprojekter. Af de 52 projekter inden for vindenergiområdet opnåede 11 finansiel støtte, og 8 blev opført på reservelisten. En kortfattet meddelelse om afgørelsen er blevet offentliggjort i EF-Tidende den 24. juli 1993 (EFT C 200, s. 4).

8. Den 5. august 1993 meddelte Kommissionen sagsøgeren, at sagsøgerens projekt var blevet opført på en 'supplerende liste over projekter, som muligvis kan opnå finansiel støtte før den 31. december 1993, såfremt tilstrækkelige bevillinger er til rådighed, navnlig hvis de projekter, der allerede har opnået finansiel støtte, ikke gennemføres'. Ifølge et bilag til denne skrivelse var den maksimale finansielle støtte til projektet blevet fastsat til 918 028 ECU. Kommissionen understregede, at det forhold, at projektet var opført på den supplerende liste, var uden forbindende for institutionen, og den fralagde sig ethvert ansvar for eventuelle følger af en endelig beslutning om ikke at yde sagsøgeren finansiel støtte.

9. Ved telefax af 9. august 1993 til Kommissionen anmodede sagsøgeren om yderligere oplysninger samt om tilladelse til at påbegynde arbejdet. Delstaten Niedersachsen's Forbindelseskontor ved De Europæiske Fællesskaber meddelte dernæst sagsøgeren, at dennes projekt var opført på reservelisten, og at der ville blive truffet beslutning om en eventuel finansiel støtte efter september måned 1993.

10. Kommissionen meddelte ved skrivelse af 13. januar 1994 sagsøgeren, at dennes projekt ikke kunne opnå finansiel støtte i 1993, eftersom der ikke var de fornødne bevillinger til rådighed.

11. Sagsøgeren fremsendte herefter skrivelser af 9. og af 23. februar 1994, hvori man gav udtryk for sin skuffelse og anmodede om, at den fulgte 'fremgangsmåde og beslutningen af 13. januar 1994 på ny underkastes en omhyggelig undersøgelse'. Kommissionen besvarede disse skrivelser ved skrivelse af 16. marts 1994, hvori den bekræftede indholdet af sine skrivelser af 5. august 1993 og af 13. januar 1994.«

3 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 17. marts 1994 anlagde Windpark sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 13. januar 1994 og om, at det blev pålagt Kommissionen at træffe en ny beslutning i overensstemmelse med de af Domstolen fastlagte retsprincipper.

4 Windpark havde i stævningen udelukkende nedlagt påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 13. januar 1994, men anførte i replikken, at sagen ligeledes burde antages at være rettet mod Kommissionens tidligere vedtagelser, navnlig afgørelsen af 19. juli 1993, for så vidt som søgsmålsgrundene stod i forbindelse hermed.

5 Til støtte for påstandene påberåbte Windpark sig tre anbringender: 1) Tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, idet beslutningen ikke var tilstrækkeligt begrundet, 2) overtrædelse af væsentlige retsregler om anvendelsen af traktaten, idet sagsøgerens ret til kontradiktion ikke var blevet overholdt, og 3) magtfordrejning, idet selskabets anmodning var blevet afslået tilsyneladende uden begrundelse.

6 Ved Rettens dom blev Kommissionen frifundet.

7 Med hensyn til formaliteten fandt Retten for det første, i præmis 22, at der måtte sondres mellem dels Kommissionens afgørelse af 19. juli 1993 om ydelse af finansiel støtte på i alt 129 182 448 ECU til 137 projekter til fremme af energiteknologi og om etablering af en reserveliste bestående af 49 erstatningsprojekter, dels den

retsakt, som var indeholdt i Kommissionens skrivelse af 13. januar 1994 til Windpark, og Retten udtalte i præmis 23, at den førstnævnte afgørelse var endelig, for så vidt som det blev fastslået, at Windpark's projekt ikke var blandt de udvalgte projekter.

8 I præmis 24 og 25 konstaterede Retten dernæst, at hverken offentliggørelsen af Kommissionens meddelelse i EF-Tidende om afgørelsen af 19. juli 1993 eller Kommissionens skrivelse af 5. august 1993 til Windpark — hvori der blev givet meddelelse om, at Windpark's projekt var blevet opført på den supplerende liste — havde gjort det muligt for de berørte parter at få nøjagtigt kendskab til indholdet af og begrundelsen for den omhandlede retsakt, således at de havde kunnet gøre brug af deres søgsmålsret.

9 I dommens præmis 26 henledte Retten dog opmærksomheden på, at søgsmålsfristen, i tilfælde hvor retsakten ikke er offentliggjort eller meddelt, efter retspraksis først kan løbe fra det tidspunkt, hvor den berørte tredjemand får nøjagtigt kendskab til indholdet af og begrundelsen for den pågældende retsakt, hvorved det ganske vist er en forudsætning, at han inden for en rimelig frist, efter at han har fået kendskab til retsakten, anmoder om ordlyden af den pågældende retsakt i sin helhed (jf. Rettens dom af 19.5.1994, sag T-465/93, Consorzio gruppo di azione locale »Murgia Messapica« mod Kommissionen, Sml. II, s. 361, præmis 29, og Domstolens kendelse af 5.3.1993, sag C-102/92, Ferriere Acciaierie Sarde mod Kommissionen, Sml. I, s. 801, præmis 18). I præmis 27 udtalte Retten imidlertid, at Windpark gennem Kommissionens skrivelse af 5. august 1993 havde fået kendskab til, at der var truffet afgørelse om udvælgelsen af de projekter, der kunne opnå finansiel støtte, men at Windpark — som med urette antog, at udsigterne til at opnå støtte var lovende — hverken havde benyttet lejligheden til at anmode om afgørelsens fulde ordlyd eller om individuelle forklaringer med hensyn til afgørelsen om ikke at medtage projektet blandt de 137 udvalgte projekter. For så vidt som søgsmålet var rettet mod afgørelsen af 19. juli 1993, og det først var blevet anlagt den 17. marts 1994, dvs. mere end syv måneder efter, at Windpark i august 1993 havde fået kendskab til afgørelsen, fandt Retten, i præmis 28, at sagen måtte afvises.

10 I præmis 29 fandt Retten derimod, at sagen måtte antages til realitetsbehandling, for så vidt den angik den i skrivelsen af 13. januar 1994 indeholdte beslutning, hvorved Kommissionen havde meddelt Windpark, at selskabets projekt ikke kunne opnå finansiel støtte i 1993, eftersom der ikke var disponible bevillinger. Denne skrivelse var nået frem til Windpark den 19. januar 1994.

11 Hvad angår sagens realitet fandt Retten for det første, i præmis 44 og 45, med hensyn til anbringendet vedrørende utilstrækkelig begrundelse, at begrundelsen for den i skrivelsen af 13. januar 1994 indeholdte beslutning — nemlig at der på dette tidspunkt ikke længere var bevillinger til rådighed — var tilstrækkelig og korrekt, idet bevillingerne, skønt der stadig var midler til rådighed på budgettet for Thermie-programmet i juli 1993, efter at der var truffet afgørelse om finansiering af visse projekter, imidlertid ifølge Kommissionen i løbet af de sidste måneder af året var blevet tildelt visse »målprojekter«, hvorefter der ikke længere var bevillinger til rådighed ved udløbet af året 1993.

12 For det andet fandt Retten, i præmis 48, for så vidt angik anbringendet vedrørende tilsidesættelse af retten til kontradiktion, at den fulgte fremgangsmåde, hvorefter ansøgerne om finansiel støtte ikke blev hørt under udvælgelsesproceduren, der blev gennemført på baggrund af de af ansøgerne fremsendte dokumenter, var i overensstemmelse med det system, som anvendtes ved finansielle støtteprogrammer, og var hensigtsmæssigt i en situation, hvor hundredevis af ansøgninger skulle vurderes. I præmis 49 udtalte Retten desuden, at Kommissionen ikke var forpligtet til at give Windpark lejlighed til at udtale sig, før skrivelsen af 13. januar 1994 blev fremsendt til selskabet, eftersom dette ikke havde anmodet Kommissionen om supplerende forklaringer, efter at meddelelsen om afgørelsen om at yde finansiel støtte til 137 projekter var blevet offentliggjort, eller efter at Kommissionen havde fremsendt skrivelsen af 5. august 1993. Endelig tilføjede Retten, i præmis 50, at omstændighederne i den foreliggende sag klart adskilte sig fra dem, der lå til grund for Rettens dom af 6. december 1994 i sag T-450/93, Lisrestal m.fl. mod Kommissionen (Sml. II, s. 1177), idet Windpark, i modsætning til, hvad der var tilfældet i Lisrestal-sagen, ikke havde fået bevilget nogen finansiel støtte.

13 For det tredje fastslog Retten, i præmis 58, for så vidt angik anbringendet vedrørende magtfordrejning, at Windpark ikke havde fremført noget faktisk eller retligt forhold, der kunne godtgøre, at Kommissionens og Thermie-Udvalgets vurdering af sagsøgerens projekt havde været behæftet med en åbenbar fejl eller været udtryk for magtfordrejning.

14 Til støtte for appellen har Windpark fremført seks anbringender, for det første at kravet på fuld retsbeskyttelse er tilsidesat, for det andet at bestemmelsen i

EF-traktatens artikel 173, stk. 5, er blevet fejlagtigt anvendt, for det tredje at begrundelsespligten, som foreskrevet i EF-traktatens artikel 190, er tilsidesat, for det fjerde at retten til kontradiktion er tilsidesat, for det femte at der foreligger magtfordrejning, og for det sjette at der er sket en tilsidesættelse af EF-traktatens artikel 175, stk. 3, artikel 173, stk. 4, og artikel 176.

Anbringendet vedrørende tilsidesættelse af kravet på fuld retsbeskyttelse

15 Windpark har gjort gældende, at Retten har tilsidesat selskabets grundlæggende ret til fuld retsbeskyttelse, som fastslået i artikel F, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union, sammenholdt med artikel 6 i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og med traktatens artikel 173, stk. 4. Denne ret er efter Windpark's opfattelse for det første blevet tilsidesat ved, at Retten i den appellerede doms præmis 22 med urette har sondret mellem Kommissionens afgørelse af 19. juli 1993 og den retsakt, der var indeholdt i skrivelsen af 13. januar 1994, og Retten dermed kun har realitetsbehandlet søgsmålet, for så vidt som det var rettet mod beslutningen af 13. januar 1994, idet Retten afviste sagen, som anlagt for sent, for så vidt den angik afgørelsen af 19. juli 1993. For det andet har Windpark gjort gældende, at selskabets ret til domstolsprøvelse også er blevet tilsidesat ved, at Retten har betragtet afgørelsen af 19. juli 1993 om ikke at medtage selskabets projekt blandt de 137 projekter, der kunne modtage finansiel støtte, som endelig. Efter Windpark's opfattelse forholdt det sig derimod således, at der ikke var truffet endelig afgørelse, eftersom selskabets projekt var optaget på en »reserveliste«.

16 Hertil bemærkes, at Retten med føje har antaget, at afgørelsen af 19. juli 1993 og beslutningen af 13. januar 1994 var to særskilte retsakter, og at afgørelsen af 19. juli 1993 indeholdt et endeligt afslag på at medtage Windpark's projekt blandt de 137 projekter, der kunne ydes støtte til.

17 Ved afgørelsen af 19. juli 1993 bevilgede Kommissionen således finansiel støtte til 137 projekter til fremme af energiteknologi, og Windpark's projekt indgik ikke blandt disse projekter.

18 Derimod gav Kommissionen i skrivelsen af 13. januar 1994, som var en opfølgning af skrivelsen af 5. august 1993 — hvorved Kommissionen havde forbeholdt sig mulighed for at yde finansiel støtte til projekter optaget på en supplerende liste, herunder Windpark's projekt, for det tilfælde, at tilstrækkelige bevillinger var til rådighed, og navnlig hvis projekter, der allerede havde opnået finansiel støtte, ikke blev gennemført — meddelelse til Windpark om, at bevillingerne var opbrugt, og at der således ikke kunne ydes finansiel støtte til Windpark's projekt i 1993.

19 Retten findes korrekt at have fastslået, at afgørelsen af 19. juli 1993 var endelig, også selv om Kommissionen i skrivelsen af 5. august 1993 havde forbeholdt sig mulighed for — med hensyn til udvælgelsen af de 137 projekter, der kunne ydes støtte til, og med hensyn til, at Windpark's projekt ikke indgik blandt disse — at træffe en anden afgørelse end den, der fremgik af afgørelsen af 19. juli 1993, hvis de fornødne bevillinger var til rådighed.

20 Retten har således med føje fastslået, i overensstemmelse med retspraksis, at da Windpark hverken havde anmodet om den fulde ordlyd af beslutningen af 5. august 1993 eller om individuelle forklaringer vedrørende beslutningen, måtte sagen, som var anlagt den 17. marts 1994, afvises, for så vidt som den var rettet mod afgørelsen af 19. juli 1993.

21 Appellantens første anbringende kan herefter ikke tages til følge.

Anbringendet vedrørende fejlagtig anvendelse af traktatens artikel 173, stk. 5

22 Windpark har gjort gældende, at selv hvis det antages, at Kommissionen i afgørelsen af 19. juli 1993 i det hele afslog selskabets ansøgning om finansiel støtte, må søgsmålsfristen på to måneder anses for at være overholdt ved indleveringen af

stævningen den 17. marts 1994. I forbindelse hermed har Windpark anført, at Rettens udtalelser i dommens præmis 9 og 28 er selvmodsigende, idet Retten i præmis 28 konstaterede, at Windpark ikke anmodede om den fulde ordlyd eller om at få individuelle forklaringer vedrørende afslaget på at yde støtte til projektet, da selskabet modtog skrivelsen af 5. august 1993, mens Retten i dommens præmis 9 omtalte, at Windpark ved telefax af 9. august 1993 havde anmodet om yderligere oplysninger efter modtagelsen af skrivelsen af 5. august 1993, men at Kommissionen ikke besvarede henvendelsen. I øvrigt har Windpark anført, at Kommissionen, efter at selskabet havde anmodet om yderligere oplysninger ved telefax af 9. august 1993, måtte have kunnet udlede af henvendelsen, at Windpark ikke havde forstået rækkevidden af meddelelsen af 5. august 1993, men skulle have givet selskabet oplysning om det nøjagtige indhold af afgørelsen af 19. juli 1993. Det første svar fra Kommissionens side var skrivelsen af 13. januar 1994, og kun denne skrivelse kunne medføre, at søgsmålsfristen begyndte at løbe.

23 Windpark har endvidere gjort gældende, at Retten urigtigt har indtaget det standpunkt, at søgsmålsfristen i tilfælde, hvor den pågældende retsakt hverken er blevet offentliggjort eller meddelt, først kan begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor den berørte tredjemand har fået nøjagtigt kendskab til den pågældende retsakts indhold og begrundelse, dog forudsat at han inden for en rimelig frist fra det tidspunkt, hvor han har fået kendskab til dens eksistens, har anmodet om retsaktens fulde ordlyd. Efter Windpark's opfattelse skal traktatens artikel 173, stk. 5, fortolkes således, at det i tilfælde, hvor en beslutning ikke er offentliggjort og ikke er meddelt, kun kan være det forhold, at en person, der er individuelt berørt, rent faktisk har fået kendskab til beslutningen, der kan være afgørende for, at søgsmålsfristen begynder at løbe. Hertil kommer efter Windpark's opfattelse, at det efter retsstatsprincippet ikke kan kræves af den pågældende person, at denne selv skal søge at fremskaffe beslutningen og dens begrundelse.

24 Indledningsvis bemærkes, at den appellerede doms præmis 9 og 28 ikke er selvmodsigende. I den telefax, Windpark sendte til Kommissionen den 9. august 1993, anmodede selskabet om supplerende oplysninger og ikke om den fuldstændige ordlyd af afgørelsen af 19. juli 1993. Windpark reagerede heller ikke på meddelelsen i EF-Tidende, og selskabet anmodede ikke om individuelle oplysninger om grundene til, at dets projekt var blevet opført på en supplerende liste og kun kunne opnå finansiel støtte, hvis de fornødne bevillinger var til rådighed.

25 Dernæst bemærkes, at søgsmålsfristen efter fast retspraksis (jf. bl.a. kendelsen i sagen Ferriere Acciaierie Sarde mod Kommissionen, præmis 18, og dom af 19.2.1998, sag C-309/95, Kommissionen mod Rådet, Sml. I, s. 655, præmis 18), i tilfælde hvor en retsakt hverken er offentliggjort eller meddelt, først løber fra det tidspunkt, hvor den berørte har fået nøjagtigt kendskab til retsaktens indhold og begrundelse, dog forudsat at han har anmodet om den fuldstændige ordlyd inden for en rimelig frist. Retten er derfor med føje nået frem til, at Windpark, der anlagde sag mere end syv måneder efter, at selskabet i august 1993 havde fået kendskab til, at dets projekt ikke var blandt de 137 projekter, der kunne ydes finansiel støtte til, måtte være afskåret fra at opnå domstolsprøvelse, fordi søgsmålet vedrørende retsakten blev indbragt for sent.

26 Denne retspraksis er begrundet i hensynet til retssikkerheden, som kræver, at en retsakts adressater, når de ikke kender retsaktens nøjagtige indhold, udfolder de fornødne bestræbelser på at fremskaffe tilstrækkelige oplysninger.

27 Appellantens andet anbringende kan herefter ikke tages til følge.

Anbringendet vedrørende tilsidesættelse af begrundelsespligten

28 Windpark har gjort gældende, at Retten har foretaget en urigtig bedømmelse ved i den appellerede doms præmis 45 at fastslå, at begrundelsen for den retsakt, der var indeholdt i skrivelsen af 13. januar 1994, nemlig at bevillingerne var opbrugt, var korrekt og tilstrækkelig. Efter Windpark's opfattelse var denne begrundelse dels forkert, fordi Kommissionen, som det er blevet oplyst under sagens behandling, bevilgede 10 817 552 ECU til bestemte målrettede projekter under Thermieprogrammet i tiden indtil den 31. december 1993, hvilket Windpark har bestridt (den appellerede doms præmis 44), dels utilstrækkelig, fordi Kommissionen, selv hvis det skulle have været tilfældet, skulle have sammenlignet de målrettede projekter med Windpark's projekt og have anført en begrundelse for, at de målrettede projekter blev foretrukket. Det var derfor ikke tilstrækkeligt, at Retten kun tog hensyn til, at de midler, der stadig var til rådighed, var blevet brugt til målrettede projekter.

29 Windpark har endvidere anført, at der på budgettet for 1993 var afsat 174 000 000 ECU til Thermie-programmet. I indledningen til Thermie-rapporten oplyste Kommissionen, uden at sondre mellem formidlingsprojekter i henhold til Thermie-forordningens artikel 2 og målrettede projekter i henhold til samme forordnings artikel 4, at der i 1993 blev ydet en finansiel støtte på 140 000 000 ECU til 139 projekter, mens der blev brugt 34 000 000 ECU på ledsageforanstaltninger. Ved afgørelsen af 19. juli 1993 blev der imidlertid ydet en støtte på 129 182 448 ECU til 137 projekter, og Windpark har anført, at 10 817 552 ECU er blevet fordelt, men ikke til projekter i henhold til Thermie-forordningens artikel 4. Dette fremgår af et svar, som Christos Papoutsis afgav på Kommissionens vegne den 29. april 1996 på skriftlig forespørgsel E-0627/96 (EFT C 217, s. 81). Ifølge svaret fremgik det af Kommissionens afgørelse af 13. december 1993 dels, at 12,89 mio. ECU var stillet til rådighed til gennemførelse af projekter, dels at tre projekter fra reservelisten og tre andre projekter var blevet udvalgt som støtteberettigede til erstatning for projekter, som var opført på den oprindelige liste, men som var blevet opgivet. Det fremgik endvidere af Thermie-rapporten, at Kommissionen, i modsætning til hvad der fremgik af afgørelsen af 19. juli 1993, havde ydet en finansiel støtte på 2 189 356 ECU inden for vindenergisektoren, uden høring af Thermie-Udvalget, til fire projekter, som var opført på reservelisten, men som ikke var målrettede projekter. I øvrigt har Windpark gjort opmærksom på, at sondringen mellem »formidlingsprojekter« i henhold til artikel 2 og »målrettede projekter« i henhold til Thermie-forordningens artikel 4 hverken er blevet benyttet under sagens behandling ved Retten eller i budgetprogrammet.

30 Windpark har endelig anført, at kun en del af de budgetmidler, der var blevet afsat for 1993 til fremme af vindenergiprojekter, faktisk blev brugt, da visse projekter ikke blev gennemført eller kun delvis blev gennemført.

31 Med hensyn til afgørelsen af 13. december 1993, som angik målrettede projekter, har Kommissionen anført, at der ved afgørelsen blev bevilget 12 653 339 ECU til gennemførelse af målrettede projekter, og at afgørelsen også vedrørte tre andre vindenergiprojekter, som allerede var medtaget i afgørelsen af 19. juli 1993, men som ifølge berigtigelser krævede yderligere udgiftsbeløb på 240 097 ECU.

32 Med hensyn til finansieringen af de fire projekter på vindenergiområdet, som var optaget på reservelisten, og som Retten har opfattet således, at de hørte til de målrettede projekter, har Kommissionen anført, at disse projekter, der efter udtalelse fra Thermie-Udvalget var blevet opført på reservelisten ved afgørelsen af 19. juli 1993, måtte foretrækkes frem for Windpark's projekt, fordi de alle indebar et »samarbejde mellem mindst to uafhængige virksomheder, der er etableret i forskellige medlemsstater«, og at der derfor i henhold til Thermie-forordningens artikel 6, stk. 3, litra a), skulle gives forrang til disse projekter.

33 Hvad endelig angår de beløb, der var til rådighed som følge af, at visse projekter ikke blev gennemført eller kun delvis blev gennemført, har Kommissionen gjort gældende, at nogle af projekterne faktisk blev gennemført, og at de eneste projekter, der blev annulleret, først blev det i oktober 1994 og i 1996, dvs. længere tid efter, at beslutningen af 13. januar 1994 var truffet.

34 Indledningsvis bemærkes, at den begrundelse, som kræves efter traktatens artikel 190, ifølge fast retspraksis skal være tilpasset den pågældende retsakts karakter. Det skal klart og utvetydigt fremgå af begrundelsen, hvilke betragtninger den institution, som har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at den berørte kan gøre sig bekendt med baggrunden for den trufne foranstaltning, og Domstolen kan udøve sin kontrol. Det fremgår endvidere af retspraksis, at det ikke kan kræves, at alle de faktiske og retlige elementer, som retsakten består af, er specificeret i begrundelsen, når retsakten indgår i en generel ordning af foranstaltninger for det pågældende område (jf. dom af 13.10.1992, forenede sager C-63/90 og C-67/90, Portugal og Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 5073, præmis 16, af 14.7.1994, sag C-353/92, Grækenland mod Rådet, Sml. I, s. 3411, præmis 19, og af 9.11.1995, sag C-466/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m.fl. (II), Sml. I, s. 3799, præmis 16).

35 Dernæst bemærkes, at begrundelseskravet skal fastlægges i forhold til den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde og den interesse, som retsaktens adressater eller andre, der i henhold til traktatens artikel 173, stk. 4, må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen (dom af 13.3.1985, forenede sager 296/82 og 318/82, Nederlandene og Leeuwarder Papierwarenfabriek mod Kommissionen, Sml. s. 809, præmis 19).

36 Som generaladvokaten har anført i punkt 49 i forslaget til afgørelse, giver en deltagelse i et finansielt støtteprogram ikke den, der ansøger om en sådan støtte, nogen rettighed, og hvis ansøgningen afslås, ændres den pågældendes retsstilling ikke, idet ansøgerens eneste interesse består i, at ansøgningen behandles efter objektive kriterier under udvælgelsesproceduren.

37 Den begrundelse, der er givet i skrivelsen af 13. januar 1994, skal bedømmes ud fra Thermie-forordningen, hvori de vigtigste kriterier for vurderingen af de enkelte projekter er opstillet. Ansøgerne kan dermed få kendskab til, i hvilket omfang deres projekter er i overensstemmelse med kriterierne.

38 Desuden kan den pågældende udvælgelsesprocedures særlige kendetegn — at kriterierne for at opnå støtte er offentliggjort, og at der er nedsat udvalg til at deltage i udvælgelsen af projekterne — gøre det overflødigt at angive en detaljeret individuel begrundelse (dom af 31.3.1965, sag 16/64, Rauch mod Kommissionen, Sml. 1965-1968, s. 39, org. ref.: Rec. s. 179, og af 7.2.1990, sag C-213/87, Gemeente Amsterdam og VIA mod Kommissionen, Sml. I, s. 221).

39 Heraf følger, at der i forbindelse med en procedure som den foreliggende — som er kendetegnet ved et stort antal deltagere, og som er tilrettelagt således, at udvælgelseskriterierne for de enkelte projekter, som fastsat i forordningen, er kendt af de pågældende på forhånd, at der deltager udvalg, og at resultaterne offentliggøres — ikke kan stilles krav om en detaljeret begrundelse for en beslutning om afslag på en ansøgning om finansiel støtte, som bl.a. skulle omfatte en sammenholdelse med oplysningerne om de projekter, der er blevet foretrukket.

40 Retten har derfor med føje fastslået, at den begrundelse, der var anført i beslutningen af 13. januar 1994, var tilstrækkelig og korrekt, dvs. at de disponible finansielle midler var udtømt på det pågældende tidspunkt, og at der dermed ikke kunne ydes støtte til Windpark's projekt.

41 Den af Windpark fremførte argumentation om, at de disponible midler kun til dels blev benyttet til målrettede projekter, kan ikke føre til et andet resultat.

42 Appellantens tredje anbringende må herefter ligeledes forkastes.

Anbringendet vedrørende tilsidesættelse af retten til kontradiktion

43 Windpark har anført, at Kommissionen skulle have givet selskabet adgang til at udtale sig i forbindelse med, at den besluttede at yde støtte på i alt 10 817 552 ECU til andre projekter. Retten har således anlagt en urigtig bedømmelse ved at fastslå, at Kommissionen kan undlade at give personer, der deltager i en procedure for tildeling af finansiel støtte, for hvilken betingelserne er offentliggjort på forhånd, adgang til at udtale sig.

44 Windpark har endvidere anført, at Retten også har anlagt en urigtig bedømmelse ved i den appellerede doms præmis 49 at fastslå, at der ikke kunne gives Windpark medhold i anbringendet om, at retten til kontradiktion var tilsidesat, fordi Windpark havde undladt at anmode om supplerende forklaringer, selv om Retten i den appellerede doms præmis 9 havde udtalt, at der var anmodet om yderligere oplysninger ved telefax af 9. august 1993.

45 Denne argumentation kan ikke tiltrædes.

46 Som Retten har anført, var det med hensyn til den fremgangsmåde, der skulle følges ved forelæggelse af projekter, blevet præciseret, »at når forslaget er indgivet, anmodes forslagsstillerne om ikke at fremsende yderligere oplysninger til Kommissionen, medmindre denne udtrykkeligt afkræver sådanne oplysninger«. Som udgangspunkt blev ansøgerne således ikke hørt under udvælgelsesproceduren, hvilket var begrundet i hensynet til, at der skulle foretages en bedømmelse af et stort antal projekter.

47 Det fremgår af Domstolens praksis (jf. dom af 29.6.1994, sag C-135/92, Fiskano mod Kommissionen, Sml. I, s. 2885, præmis 39 og 40), at kravet om, at personer,

der kan blive berørt, skal have lejlighed til at tilkendegive deres synspunkter forud for udstedelsen af den pågældende retsakt, kun gælder, når Kommissionen påtænker at pålægge en sanktion eller at træffe en foranstaltning, der kan påvirke deres retsstilling.

48 Windpark's argument vedrørende den appellerede doms præmis 49, sammenholdt med Rettens udtalelser i dommens præmis 9, kan af de grunde, der er anført i nærværende doms præmis 24, ikke tiltrædes.

49 Appellantens fjerde anbringende kan herefter ikke tages til følge.

Anbringendet vedrørende magtfordrejning

50 Windpark har for det første gjort gældende, at det ikke er godtgjort, at Kommissionen har udøvet sit skøn korrekt. Den omstændighed, at Kommissionen har støttet sin afgørelse på Thermie-Udvalgets udtalelse, er ikke tilstrækkelig, idet det ikke er godtgjort, at udvalget har udøvet sit skøn korrekt.

51 Windpark har for det andet anført, at Retten har støttet sin afgørelse på en afgørelse truffet af de af Kommissionen benyttede uafhængige tekniske sagkyndige om kun at opføre Windpark's projekt på reservelisten. Nogle medlemmer af Thermie-Udvalget er imidlertid embedsmænd i medlemsstaterne, og det er derfor muligt, at udvalget lader sig lede af nationale økonomiske interesser.

52 I denne henseende findes det tilstrækkeligt at bemærke, at der efter Domstolens praksis foreligger magtfordrejning, såfremt en institution udøver sine beføjelser udelukkende eller dog i det mindste overvejende med det formål at forfølge andre mål end dem, der er angivet, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat i traktaten for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder (jf. bl.a. dom af 12.11.1996, sag C-84/94, Det Forenede Kongerige mod Rådet, Sml. I, s. 5755, præmis 69).

53 Appellanten har imidlertid ikke fremført noget retligt eller faktisk forhold, der kan godtgøre, at der har foreligget magtfordrejning.

54 Appellantens femte anbringende kan herefter ikke tages til følge.

Anbringendet vedrørende tilsidesættelse af traktatens artikel 175, stk. 3, artikel 173, stk. 4, og artikel 176

55 Windpark har gjort gældende, at Kommissionen ikke forskriftsmæssigt har taget stilling til selskabets ansøgning om en finansiel støtte på 918 028 ECU. Windpark har til støtte herfor anført, at projektet opfylder betingelserne for, at en sådan støtte kan ydes, og at de nødvendige midler er til rådighed.

56 Hertil er det tilstrækkeligt at bemærke, at anbringendet må afvises, for så vidt som det støttes på traktatens artikel 175, idet sagen for Retten ikke blev ført på grundlag af denne bestemmelse. I det omfang det gøres gældende, at beslutningen af 13. januar 1994 ikke har været forskriftsmæssig, er anbringendet blot en gentagelse af anbringender, som Domstolen allerede har forkastet. Det fremgår af artikel 51, stk. 1, i EF-statutten for Domstolen og af procesreglementets artikel 112, stk. 1, litra c), at appelskriftet skal indeholde en nøjagtig angivelse af, hvilke forhold der anfægtes i den appellerede dom, samt de retlige argumenter, der særligt støtter annullationspåstanden. Efter fast retspraksis kan dette krav ikke anses for at være opfyldt, når appelskriftet blot gentager eller nøjagtigt gengiver de anbringender og argumenter, der er blevet fremført for Retten, herunder de anbringender og argumenter, der var støttet på faktiske omstændigheder, som Retten udtrykkeligt har afvist at lægge til grund (jf. bl.a. kendelse af 16.9.1997, sag C-59/96 P, Koelman mod Kommissionen, Sml. I, s. 4809, præmis 52).

57 På denne baggrund kan appellantens sjette anbringende ikke tages til følge, og appellen må herefter i det hele forkastes.

Sagens omkostninger

58 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Appellanten har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Appellanten betaler sagens omkostninger.

Gulmann Moitinho de Almeida Puissochet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. maj 1998.

R. Grass C. Gulmann

Justitssekretær Formand for Tredje Afdeling